ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEMREPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců JUDr. Pavla Molka a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobce: **Mgr. V. Z.,** zastoupen Mgr. Marií Klinerovou, advokátkou se sídlem V Jámě 1, Praha 1, proti žalovanému: **Policejní prezidium,** se sídlem Strojnická 935/27, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 5. 2017, č. j. 6 Ad 27/2013 - 44,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ředitele Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality služby kriminální policie a vyšetřování ve věcech služebního poměru (dále jen „služební funkcionář“) ze dne 31. 5. 2013, č. j. OKFK-2144-11/ČJ-2011-2500KR, bylo podle § 95 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále jen „zákon o služebním poměru“), rozhodnuto, že žalobce odpovídá za škodu na majetku České republiky ve výši 41 494 Kč a je povinen ji nahradit. Služební funkcionář totiž shledal, že žalobce dne 30. 6. 2011 v 10:40 v Kladně při předjíždění nepřizpůsobil rychlost vozidla svým schopnostem, vlastnostem vozidla a dopravní situaci v místě a zavinil dopravní nehodu služebního vozidla Škoda Fabia. V místě, kde je vodorovným dopravním značením usměrněno řazení vozidel do jízdních pruhů, totiž začal v jízdním pruhu určeném pro přímý směr předjíždět nezjištěné vozidlo pomalu jedoucí se zapnutými výstražnými světly, při předjíždění najel do levého jízdního pruhu určeného pro odbočování vlevo, nestihl se však včas zařadit před předjížděné vozidlo, začal intenzivně

brzdit, nestihl včas zastavit, a aby zabránil střetu s vozidly před sebou, vybočil částečně do protisměru, přičemž narazil do dalšího vozidla stojícího v levém odbočovacím pruhu. Ke zranění osob nedošlo. Skutek byl nejprve vyšetřován jako přestupek a žalobce byl uznán vinným ze spáchání jednání, které má znaky přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích podle § 22 odst. 1 písm. l) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, což bylo potvrzeno i rozhodnutím o odvolání. Žalobce však nakonec nebyl potrestán, protože mu rozhodnutí o odvolání nebylo včas doručeno, uplynula promlčecí lhůta pro projednání přestupku a přestupkové řízení proti němu bylo dne 22. 11. 2012 z důvodu promlčení zastaveno. Poté bylo zahájeno řízení ve věci náhrady škody.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí služebního funkcionáře ve věci náhrady škody odvolání, o kterém náměstek policejního prezidenta pro službu kriminální policie a vyšetřování rozhodl rozhodnutím ze dne 1. 10. 2013, č. j. PPR-17912-4/ČJ-2013-990131. Jím změnil část výroku, jíž byla žalobci stanovena lhůta k nahrazení škody, v dalším napadené rozhodnutí potvrdil. V reakci na žalobcovy výtky ohledně porušení presumpce neviny zdůraznil rozdíly mezi řízením ve věcech kázeňských, týkajícím se jednání, které má znaky přestupku, a řízením ve věcech služebního poměru, jehož účelem je objasnit okolnosti vzniku škody na majetku státu a určit výši škody v závislosti na rozsahu zavinění příslušníka bezpečnostního sboru. Žalovaný zdůraznil, že v situaci, kdy si žalobce podle vlastního podání vysvětlení nebyl jistý, zda vozidlo, které hodlal předjet, stojí nebo jede, a navíc toto vozidlo používalo výstražné světelné zařízení, nemohl žalobce pokládat zamýšlený dopravní manévr za skutečně bezpečný, zvláště při příjezdu ke křižovatce. Ze shromážděných podkladů žalovaný dovodil, že se ze strany žalobce jednalo o zaviněné porušení povinností. Služební funkcionář podle žalovaného vyvodil své závěry také z podkladů shromážděných k dopravní nehodě.

II.

[3] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu, opřenou o tvrzené porušení presumpce neviny a nedostatečně provedené dokazování, které neprokázalo jeho zaviněné jednání ani příčinnou souvislost se vzniklou škodou a vycházelo z účelově vybraných částí podkladů předchozího řízení o jednání majícím znaky přestupku.

[4] Tuto žalobu městský soud zamítl výše označeným rozsudkem ze dne 25. 5. 2017. Městský soud zdůraznil, že uložení povinnosti k náhradě škody není kázeňským trestem, ale důsledkem odpovědnosti za škodu, která je upravena v § 95 zákona o služebním poměru. Při tomto řízení nebyla porušena presumpce neviny. Služební funkcionář v řízení o náhradě škody neoznačil jednání žalobce jako přestupek a nehovořil o něm jako o osobě vinné ze spáchání jednání, které má znaky přestupku. Pro posouzení odpovědnosti žalobce za škodu proto v daném případě nebylo podstatné, že žalobce nebyl za uvedené jednání pravomocně kázeňsky potrestán. V pouhém označení žalobce jako „obviněného“ v záznamu o ústním jednání nelze dle názoru městského soudu spatřovat porušení jeho ústavních práv.

[5] V rozhodnutí služebního funkcionáře pak bylo dostatečně rozebráno a prokázáno splnění všech čtyř základních předpokladů pro vznik odpovědnosti za škodu. Samotné zastavení kázeňského řízení z důvodu uplynutí lhůty pro uložení kázeňského trestu nebylo

překážkou pro využití podkladů a důkazů získaných v rámci tohoto řízení v následném řízení o náhradě škody. Tyto důkazy pak byly dle názoru městského soudu dostatečným podkladem pro závěr služebního funkcionáře o naplnění všech zákonných předpokladů pro vznik odpovědnosti žalobce za škodu vzniklou při dopravní nehodě na služebním vozidle. Městský soud přisvědčil závěru služebního funkcionáře, že žalobce tím, že se nechoval ohleduplně a ukázněně, nepřizpůsobil své chování situaci v provozu na pozemních komunikacích, současně se neřídil pravidly provozu na pozemních komunikacích a nepřizpůsobil rychlost jízdy svým schopnostem a okolnostem, které mohl předvídat, zavinil předmětnou dopravní nehodu, v důsledku níž došlo ke škodě na služebním vozidle.

III.

[6] Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[7] Stěžovatel obecně vytýkal rozsudku městského soudu, že při svém rozhodování přisvědčil správnosti postupu služebního funkcionáře a žalovaného.

[8] Rozhodnutí služebního funkcionáře ze dne 16. 2. 2012, č. j. 6/2012, kterým byl nepravomocně uznán vinným ze spáchání jednání, které má znaky přestupku podle tehdy účinného § 22 odst. 1 písm. l) zákona o přestupcích, stěžovatel nejprve vytýkal, že měl podle něj porušit § 4 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), aniž by bylo poznat, které ze tří písmen tohoto ustanovení měl konkrétně porušit. Dále vytýká tomuto rozhodnutí a následnému rozhodnutí žalovaného o odvolání proti rozhodnutí ve věci spáchání jednání, které má znaky přestupku, že v něm nebyla zvážena možnost posoudit jeho jednání podle pozdější úpravy, která by mohla být příznivější.

[9] Dále stěžovatel představil svou verzi skutkového příběhu, podle níž vozidlo, které stálo nebo jen velmi pomalu jelo, „objížděl“, nikoli „předjížděl“, jak vyplývá i z výpovědi jeho spolujezdce Ing. J. L. Už z brzdné dráhy služebního vozidla dlouhé 10 – 12 metrů je zjevné, že muselo dojít k situaci, kterou stěžovatel při řízení nemohl předpokládat, totiž k tomu, že ho řidič tohoto vozidla fakticky „zablokoval“. Tyto skutečnosti však nemohl stěžovatel uplatnit ve správní žalobě, protože řízení o spáchání jednání, které má znaky přestupku, bylo zastaveno a tato dřívější rozhodnutí zrušena.

[10] K řízení o náhradě škody stěžovatel připomněl, že nebylo prokázáno, že by způsobil nehodu porušením právního předpisu. Stěžovatel připomněl, že v dostatečné vzdálenosti před křižovatkou se rozhodl objet vozidlo, které jen zhruba jednou třetinou zasahovalo do vozovky, jinak zasahovalo do sousedního travnatého pásu a jen pomalu se pohybovalo či stálo a mělo zapnutá výstražná světla. V době jeho objíždění se však vozidlo prudce rozjelo směrem vlevo doprostřed jízdního pruhu, na což stěžovatel zareagoval prudkým manévrem, při němž ve snaze zabránit střetu strhl řízení svého vozidla do levého jízdního pruhu, začal brzdit, protože už se nemohl vrátit do svého jízdního pruhu, a v levém jízdním pruhu narazil do jiného stojícího vozidla. Nebyl tedy viníkem nehody, jak

se v rozhodnutí ze dne 16. 2. 2012 domníval služební funkcionář, který ostatně jako laik nemá odborné znalosti k vyšetřování složitějších dopravních nehod. Právě tato složitost přitom vyžadovala v řízení o jednání, které má znaky přestupku, vypracování znaleckého posudku, a to soudním znalcem z oboru dopravních nehod. Pokud nebyl posudek vypracován a nebyly zohledněny ani další indicie, nemohly služební orgány z těchto závěrů vycházet ani při řízení o náhradě škody a měly samy ustanovit znalce. V tomto řízení přitom nedošlo k novému dokazování a služební orgány vycházely pouze z podkladů shromážděných v předchozím sankčním řízení, přičemž tendenčně vybíraly pouze podklady, které nesvědčily stěžovatelovu popisu událostí, podle nějž stěžovatel blíže neurčené vozidlo pouze objížděl, nikoli předjížděl. Stěžovatel si je vědom toho, že kázeňské řízení a řízení o náhradě škody jsou samostatná, přesto nelze závěry kázeňského řízení, které napadal, bez dalšího využít jako podklad pro rozhodnutí o náhradě škody.

[11] Řízení o náhradě škody také stěžovatel vytkl, že služební funkcionář vycházel zejména z úředního záznamu o podání vysvětlení ze dne 30. 6. 2011, což však podle judikatury není způsobilý důkazní prostředek ve smyslu § 51 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu. Poukázal také na judikaturu Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu k presumpci neviny a k právu obviněného hájit se pouze poukazem na jiné realistické varianty rozhodného skutkového děje, a to i tehdy, pokud svou verzi událostí obviněný neuplatňuje od samého počátku či pokud v průběhu doby mění svá tvrzení.

[12] S ohledem na výše uvedené stěžovatel trval na tom, že mu nebylo prokázáno zaviněné způsobení dopravní nehody, a navrhl zrušení rozsudku městského soudu a vrácení mu věci k dalšímu řízení.

IV.

[13] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil s rozsudkem městského soudu a vytkl stěžovateli, že přichází s novou a zavádějící argumentací. Z výpovědi svědka pplk. Ing. J. L. nevyplývá, že by zaregistroval stojící či pomalu jedoucí vozidlo, jak tvrdil stěžovatel. Takové vozidlo ostatně nezaregistrovali ani jiní svědci. Stěžovatel ani neoznačil žádné konkrétní podklady, které služební orgány údajně opomenuly. Poukázal na celou řadu důkazů, z nichž služební orgány ve svém rozhodování vycházely. Tvrzení, že předjížděné vozidlo stálo jen z jedné třetiny na vozovce, použil stěžovatel poprvé až v kasační stížnosti. Ostatně výstražně svítícího vozidla, které by jen zčásti stálo na vozovce, by si jistě všiml i jiný účastník silničního provozu. Konečně žalovaný připomněl, že se stěžovatel nemohl domoci soudního přezkumu kázeňského řízení proto, že sám podal podnět k zahájení přezkumného řízení, v němž mu bylo plně vyhověno, napadená rozhodnutí v kázeňském řízení byla zrušena a toto řízení bylo zastaveno. Žalovaný proto navrhl, aby byla kasační stížnost zamítnuta.

V.

[14] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

pokračování

[15] Kasační stížnost není důvodná.

[16] Nejprve je třeba znovu zopakovat, že nyní přezkoumávané řízení o náhradě škody stěžovatelem a předchozí kázeňské řízení ve věci jednání, které má znaky přestupku, jež bylo zastaveno rozhodnutím téhož žalovaného ze dne 22. 11. 2012, č. j. PPR-21109-4/ČJ-2012--990131, jsou řízení samostatná a nynější přezkum je zaměřen pouze na řízení o náhradě škody. Stěžovatelovy námitky, jimiž v kasační stížnosti kritizuje rozhodnutí, kterými byl původně nepravomocně uznán vinným ze spáchání jednání, které má znaky přestupku, jsou proto nepřípustné jednak proto, že nebyly uplatněny v žalobě (viz § 104 odst. 4 s. ř. s.), jednak proto, že se týkají rozhodnutí, která krajským soudem nebyla a nemohla být přezkoumávána, protože byla tímtéž rozhodnutím žalovaného ze dne 22. 11. 2012 zrušena. Stěžovatelovo tvrzení, že *„chybou správního orgánu (služebního funkcionáře) došlo k zániku odpovědnosti za předmětné jednání*“, a tím mu bylo znemožněno, aby tato rozhodnutí napadl ve správním soudnictví, neodráží skutečnost, že je nemohl napadnout proto, že je sám nejprve napadl podnětem k přezkumnému řízení, jemuž žalovaný plně vyhověl.

[17] Stěžovatel v kasační stížnosti sice uváděl, že si je oddělenosti těchto dvou řízení vědom, obsah částí III., IV. a V. kasační stížnosti však vypovídá o opaku, neboť v nich kritizuje právě obsah těchto již zrušených rozhodnutí, která nekritizoval ani v žalobě. Stěžovatel tento vnitřní rozpor sice překlenuje tvrzením, že nelze využívat *„závěry jednoho řízení, které napadl v jeho průběhu řádným odvoláním, (...) bez dalšího jako podklad pro rozhodnutí v jiném řízení (...).*“ Taková kritika by byla opodstatněná, pokud by opravdu služební orgány vycházely přímo ze zrušených rozhodnutí o spáchání jednání, které má znaky přestupku, a z nich by bez dalšího vzaly za prokázané, že se takového jednání stěžovatel dopustil. Tak tomu však v projednávaném případě nebylo. Služební orgány pouze poté, co byla jejich rozhodnutí o spáchání jednání, které má znaky přestupku, zrušena a řízení zastaveno pro uplynutí promlčecí lhůty, využily shromážděné podklady pro následné řízení o náhradě škody.

[18] Takový postup je podle judikatury Nejvyššího správního soudu zcela přípustný. Tak v rozsudku ze dne 30. 1. 2008, č. j. 2 Afs 24/2007 - 119, publ. pod č. 1572/2008 Sb. NSS, soud uvedl: *„Listiny, z nichž je patrný obsah výpovědí svědků podaných v jiných řízeních o právech a povinnostech než v daňovém řízení, v němž má dotyčná listina sloužit jako důkaz, mohou být podkladem pro rozhodnutí, není-li to na úkor práva daňového subjektu být přítomen výslechu svědka a klást mu otázky, byly-li pořízeny i v jiných ohledech v souladu se zákonem a dostaly-li se do sféry správce daně zákonným způsobem (§ 31 odst. 4 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků). Uvedené listiny musí být daňovému subjektu zpřístupněny, aby se mohl seznámit s jejich obsahem a případně navrhnout další důkazy, které by zjištění z nich vyplývající upřesnily, korigovaly či vyvrátily. V případě, že výpovědi svědků zaznamenané v listinách jsou v rozporu s jinými důkazy provedenými v daňovém řízení, je třeba tento rozpor odstranit, a to zpravidla výslechem dotyčných svědků.*“ V nyní posuzovaném případě byly navíc v řízení o náhradě škody využívány důkazy získané při řízení o spáchání jednání, které má znaky přestupku, tedy při řízení, na které jsou kladeny obecně vyšší procesní nároky. V takovém postupu nelze spatřovat pochybení služebních orgánů. Stěžovatel přitom měl možnost se k těmto podkladům a jejich použití vyjádřit při ústním jednání k projednání škody konaném dne 15. 3. 2013. Tohoto jednání se zúčastnil, ale k podkladům z předchozího

řízení či k jejich použití se nijak nevyjádřil, pouze obecně uvedl, že skutkový popis průběhu nehody neodpovídá skutečnosti a že nebyl brán v potaz obsah jeho vysvětlení k nehodě. Služebním orgánům tak podle Nejvyššího správního soudu nic nebránilo vycházet z podkladů shromážděných při předchozím zastaveném řízení o spáchání jednání, které má znaky přestupku.

[19] V kasační stížnosti stěžovatel konkrétně kritizuje nepoužitelnost úředního záznamu o podání vysvětlení ze dne 30. 6. 2011. Tuto námitku sice stěžovatel také neuplatnil přímo v žalobě, v ní ovšem alespoň obecně kritizoval, že dokazování probíhalo v rozporu s právní úpravou, proto tato námitka není ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustná. Stěžovatel má pravdu, že Nejvyšší správní soud používání úředních záznamů o podání vysvětlení ve své judikatuře kritizuje, jak ukazuje např. rozsudek ze dne 22. 1. 2009, č. j. 1 As 96/2008 - 115, publ. pod č. 1856/2009 Sb. NSS: „*Úřední záznam o tom, že byl spáchán přestupek a kdo je z jeho spáchání podezřelý, poskytuje správnímu orgánu pouze předběžnou informaci o věci; nelze jej však považovat za důkazní prostředek (§ 51 odst. 1 správního řádu z roku 2004). K dokazování průběhu událostí popsaných v úředním záznamu slouží mj. svědecký výslech osoby, která úřední záznam pořídila, nikoli tento záznam sám.*“ Tento názor je plně v souladu s tím, že při podávání vysvětlení ještě nemá jednotlivec natolik garantovaná procesní práva jako později, když vystupuje v rámci řádného výslechu jako svědek nebo obviněný. V nyní posuzovaném případě ovšem nelze přehlédnout, že když už byl stěžovatel v postavení obviněného a bylo s ním dne 4. 1. 2012 vedeno řádné ústní jednání, byl to on sám, kdo ke sdělenému obvinění uvedl: „*Ve všem podstatném se odkazuji na své podání vysvětlení, které jsem podal v den dopravní nehody, tedy 30. 6. 2011. Od té doby jsem si nevzpomněl na nic, co by mělo zásadní vliv na skutkový stav.*“ V situaci, kdy sám při ústním jednání plně odkázal na své podání vysvětlení, nemůže služebním orgánům dost dobře vyčítat, že vycházely – kromě řady jiných důkazů – i ze skutkového stavu, jak jej při podání vysvětlení dne 30. 6. 2011 popsal a při ústním jednání dne 4. 1. 2012 takto potvrdil.

[20] V kasační stížnosti sice stěžovatel upozorňuje na to, že podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2016, č. j. 1 As 204/2015 - 33, „*postačí obviněnému z přestupku, který byl v řízení před správními orgány pasivní, aby poukázal na jiné realistické varianty rozhodného skutkového děje, jež nebyly provedeným dokazováním vyvráceny, k tomu, aby byl v řízení před soudem úspěšný.*“ Je ovšem třeba připomenout, že tento právní názor, vyřčený ostatně ve vztahu k řízení přestupkovému, nikoli k řízení o náhradě škody, požaduje, aby žalobce předestřel onu jinou realistickou variantu rozhodného skutkového děje v žalobě. Stěžovatel ji ovšem neuvedl v žalobě, ale teprve v části III. a IV. kasační stížnosti. Nejvyššímu správnímu soudu však nepřísluší, aby sám zcela přehodnocoval skutkový stav zjištěný služebními orgány a případně zrušil rozsudek městského soudu v reakci na skutková tvrzení, která stěžovatel v žalobě vůbec neuváděl. V části III. a IV. kasační stížnosti stěžovatel podrobně popsal své vnímání dopravní nehody, včetně toho, že vozidlo „objížděl“, nikoli předjížděl. Nic takového ale neuváděl v žalobě, v níž namítal pouze obecně porušení presumpce neviny; dále to, že byl i v řízení o náhradě škody označován chybně jako „obviněný“; že nebyla zohledněna změna právní úpravy; a že mu nebylo řádně prokázáno zavinění, neboť služební orgány vycházely pouze z účelově vybraných podkladů. Uplatnil tedy v převážné většině žalobní body, které se následně již neodrazily v kasační stížnosti. Nejvyššímu správnímu soudu podle § 104 odst. 4 s. ř. s.

nepřísluší, aby se zabýval z pohledu soudního přezkumu zcela novými skutkovými tvrzeními, která stěžovatel uplatnil poprvé až v kasační stížnosti.

[21] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s. *in fine*).

[22] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu podle obsahu spisu nevznikly žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. srpna 2017

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu